

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en fartygslämning vid Hemmeslövsstrand, Skråbäcken, Båstad

Linderson, Hans

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2014). *Dendrokronologisk analys av en fartygslämning vid Hemmeslövsstrand, Skråbäcken, Båstad*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2014:1). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

2 Januari 2014

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2014:1
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN FARTYGSLÄMNING VID
HEMMESLÖVSSTRAND, SKRÅBÄCKEN, BÅSTAD**

Uppdragsgivare: Uppdragsarkeologi AB, box 44, 246 21 Löddeköpinge orgnr 556838-6121
(ref Bo Bondesson Hvid)

Område: Skånska västkusten **Prov nr:** 55711-713 **Antal sågprover:** 3

Dendrokronologiskt objekt: Fynd vid annat grävprojekt

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr :	Träd slag	Antal år; 2 radier om inget annat anges	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn	proveniens
55711	1	Ek	246	Sp 2, ej W	1546	1554-1568	400-450	Halland
55712	2	Ek	175	Sp 11, ej W	1535	1535-1548	230-270	Belgien-Holland
55713	3	Ek	190	Ej Sp	1525	E 1535	320-400	Halland

Kommentarer till resultaten:

Proven är tagna från en sammanhållen grupp bordläggningsvirke som är från ett enda vrak. Virket är flyttat på grund av andra grävningsarbeten och därmed provtaget "exsitu".

Två, om än snarlika, skilda dateringar framkom vid den dendrokronologiska undersökningen.

Datering 1535-1548

Prov 2, denna plankan har en proveniens Belgien-Holland eller dess närliggande område.

Prov 3 täcker denna tid men eftersom proveniens samstämmer med prov 1 förs provet till denna dateringsgrupp.

Datering 1554-1568

Prov 1, denna plankan som är kommet från ett träd som är äldre än 400 år är avverkad i Halland.

Prov 3 som dateras till efter 1535 bör sannolikt tillhöra denna dateringsgrupp.

Tolkning

Fartyget kan vara uppfört av virke som är avverkat 1535-1548 och senare lagat av virke som är avverkat 1554-1568. Då är fartyget kommet från området kring Holland.

Den äldre plankan kan vara återanvänd eller längre lagrad, visserligen från ett helt annat landområde, men ingått i konstruktionen av halländsk ek som är avverkat 1554-1568.

Under alla förhållanden är skeppet uppfört 1540-tal till 1570-tal, mest sannolikt 1550- eller 1560-tal.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendronummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891